

SMRTNA OZLJEDA RUKOVATELJA UTOVARIVAČEM U DRVNOJ INDUSTRIJI

Dana 22. rujna 2003. godine u djelatnosti drvne industrije, od posljedica teških ozljeda glave, poginuo je radnik S.J., star 43 godine.

Prijavu nadležnoj inspekciji rada o nastalim teškim ozljedama i posljedičnim smrtnim ishodom dostavio je putem mobilnog telefona stručni suradnik u službi zaštite na radu poslodavca. Na mjestu događaja zatečen je policijski tim za kriminalistički očevid, kao i zamjenik državnog tužitelja Županijskog suda Vukovarsko-srijemske županije.

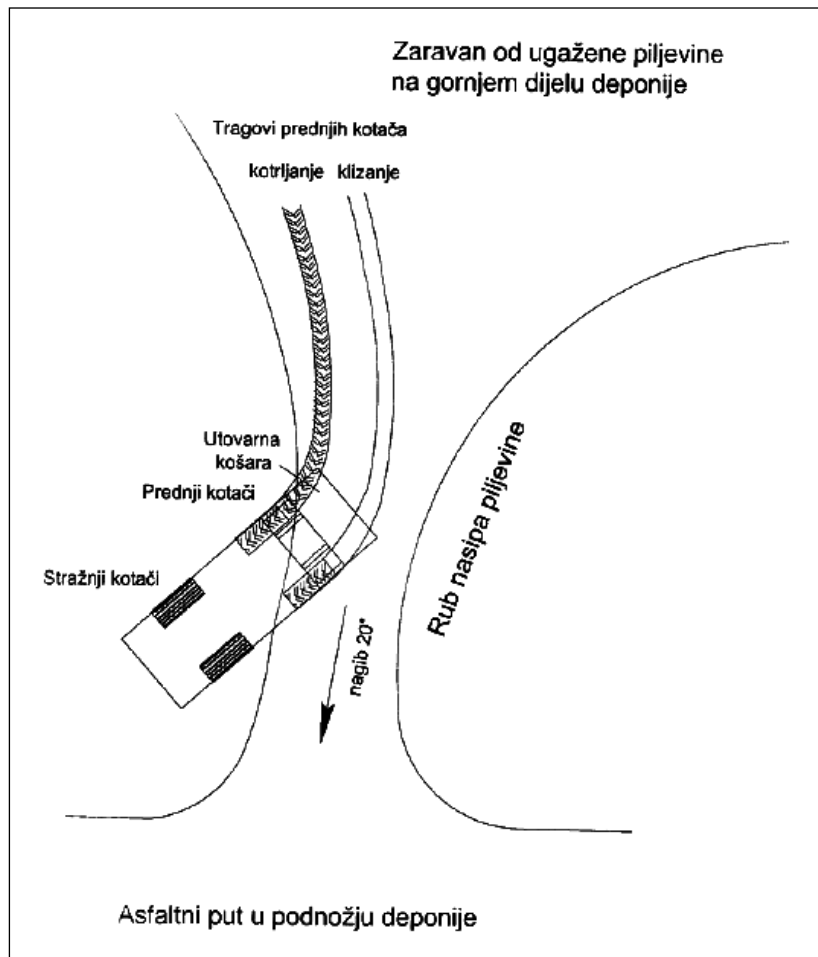
OPIS DOGAĐAJA

Neposrednim očevidom na mjestu događaja, analizom radnih postupaka poginulog radnika i izjava odgovornih osoba, kao i analizom potrebne dokumentacije relevantne za predmetni događaj zaključilo se da je stradali bio postavljen na radno mjesto rukovatelj utovarivačem. Kobnog ponedjeljka, 22. rujna 2003. godine, radnik S.J. obavljao je poslove na formiranju deponije piljevine koja se nalazila u neposrednoj blizini R.J. Koltovnica i koristila se za grijanje objekata tvornice.

Piljevina kao tehnološki nusprodukt dovozila se iz više proizvodnih pogona. Koristivši se utovarivačem, kao sredstvom rada pogodnim za prijenos piljevine i formiranje deponije, radnik je zanemario sve opasnosti koje su proizlazile iz kretanja po deformabilnoj i neravnoj površini s utovarivačem koji se, umjesto na gusjenicama, kretao na kotačima. Kako bi podizao i nagrtao piljevinu i sitni drveni otpad s ravne asfaltirane površine u podnožju deponije te ga prevezio na mjesto istovara, koje se nalazilo na visini od 5 metara, radnik je morao prijeći put u jednom pravcu od 26 metara. Put kojim se kretao utovarivač bio je najuži na udaljenosti 5 metara od podnožja deponije gdje mu je širina iznosila 2,3 metra, što znači da je samo za 0,2 metra bio širi od utovarivača. S obje strane puta nalazili su se nasipi rahle piljevine. Penjući se prema mjestu istovara, utovarivač je dolazio na široku zaravan koja je također bila pod određenim nagibom. Od asfaltirane površine (početne pozicije) do mjesta istovara (završne pozicije) put je jednim dijelom bio ravan, a potom je skretao na lijevu stranu da bi neposredno ispred mjesta istovara činio kut od 90° u odnosu na početnu poziciju. Istim putem je radnik upravljao utovarivačem unatrag, te tako uzastopno ponavljao radnu operaciju.

Slika 1. Prevrnuti utovarivač u podnožju deponije piljevine

Slika 2. Shematski prikaz načina prevrtanja utovarivača

Prema utvrđenim podacima stalnog sudskog vještaka strojarske struke M.Ž. i inspektora rada, deponija je u tlocrtu bila kvadratnog oblika dimenzija 45 m x 45 m, ograđena betonskim zidom visine oko 110 cm. Samo na dijelu gdje se navozila piljevina i sitni komadi drvnog otpada nije bilo betonskog zida. Upravo na ovom otvorenom dijelu su formirana dva puta, i to put s nagibom oko 20° (na početnom dijelu) i put s nešto blažim kutom. Oba puta započinju na asfaltnoj površini i orijentirana su prema vrhu deponije. U trenutku nastanka tragičnog događaja radnik je upravljao utovarivačem, na strmijem putu, prema natrag, dakle niz padinu deponije. Kako bi točka težišta cjelokupnog stroja bila što niža, radnik je spustio žlicu u najniži položaj. No, na dijelu gdje je put bio najuži, zadnji upravljački kotači su skrenuli iz prethodno ugaženog traga, a što je u konačnici rezultiralo prevrtanjem utovarivača u odnosu na os y, drobljenjem improvizirane limene kabine i nagnječenjem mozga radnika te posljedičnom smrti.

Očevidaca događaja nije bilo. Nakon izvjesnog vremena radnika su uočili drugi radnici, vezali utovarivač lancem i traktorom ga uklonili sa stradalog. Nedugo zatim liječnik Opće bolnice Vinkovci, hitne medicinske pomoći je na licu mjesta konstatirao smrt.

PROVEDBA PROPISA ZAŠTITE NA RADU

Uvidom u procjenu opasnosti utvrđeno je da se radi o radnom mjestu s posebnim uvjetima rada. Na zahtjev inspektora poslodavac je predočio svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti radnika (obrazac RA-2) s naznakom: sposoban za radno mjesto rukovatelja utovarivačem. Predočen je dokument kojim poslodavac dokazuje stručnu osposobljenost radnika za poslove rukovatelja utovarivačem. Radnik je osposobljen za rad s utovarivačem. Međutim, procjenom opasnosti, izrađenoj od ovlaštenog trgovačkog društva, nije analizirana Radna jedinica Kotlovnica. Za stroj s povećanim opasnostima - utovarivač, poslodavac

je predočio zapisnik i pripadajuće uvjerenje kao dokaz njegove ispravnosti. U međuvremenu, u nalazu stalnog sudskog vještaka za strojarsku struku utvrđeni su, među ostalim, sljedeći nedostaci na utovarivaču:

- neispravan upravljački sustav,
- neispravan sustav kočenja,
- na stražnjim kotačima utovarivač je imao neprikladne gume, a gume na prednjim kotačima su bile znatno istrošene,
- neispravnost sjedala.

U zaključku je izneseno mišljenje vještaka da je do nesreće došlo zbog međudjelovanja jedne ili više navedenih tehničkih neispravnosti utovarivača s postojećim uvjetima rada. Radnik se nalazio u situaciji u kojoj, čak ni uz pretpostavljene izvrsne psihofizičke sposobnosti i iskustvo u radu, nije mogao izbjeći nesreću.

POVREDA PROPISA

Poslodavac je počinio sljedeće povrede propisa:

- Odredba članka 43., stavak 2. Zakona kojom je regulirano da je poslodavac dužan osigurati da strojevi i uređaji u svakom trenutku budu u ispravnom stanju, a koja je sankcionirana odredbom članka 109., stavak 1., podstavak 7., stavak 2. i 3. Zakona.
- Odredba članka 44., stavak 2. Zakona kojom je propisano da poslodavac treba skrbiti da su radni postupci tako pripremljeni i organizirani te da se provode na način da se njima ne utječe štetno na sigurnost i zdravlje radnika, a koja je sankcionirana člankom 109., stavak 1., podstavak 10.
- Odredba članka 271., stavak 1., a u vezi članka 265., stavka 2. Kaznenog zakona (N. N., br. 110/97.) jer kao odgovorna osoba, ovlaštenik poslodavca za poslove zaštite na radu nije postupio prema propisima o pravilima zaštite na radu, te je prouzročena smrt radnika.

PODUZETE INSPEKCIJSKE MJERE

Po završetku inspekcijskog nadzora inspektor rada je na temelju ovlaštenja prema odredbama Zakona o Državnom inspektoratu (N.N., br. 76/99., 96/03.), donio rješenje kojim poslodavcu naređuje reviziju procjene opasnosti, zabranio

uporabu sredstva rada s povećanim opasnostima, podnio zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv pravne i odgovorne osobe nadležnom Prekršajnom sudu, podnio prijavu s prijedlogom za pokretanje krivičnog postupka protiv odgovornih osoba nadležnom Državnom odvjetništvu.

*mr. sc. Pavao Dragičević
Državni inspektorat - P.J. Osijek
Ispostava u Vinkovcima*